

Motion till riksdagen

1989/90:So249

av Kent Lundgren m.fl. (mp)

Inköpstillstånd för alkoholhaltiga drycker

Problem

Alkoholmissbruket är ett stort samhällsproblem. Cirka 100 000 barn lever i missbrukarhem. Tre fjärdedelar av all misshandel sker under alkoholpåverkan. Ca 60 miljarder kostar alkoholen samhället om året. I sjukvården kostar alkoholmissbruket 18 miljarder per år. 40% av patienterna på de psykiatriska sjukhusen har skadats av alkohol.

Mål

Riksdagen har beslutat ställa sig bakom FN:s mål att minska alkoholkonsumtionen i Sverige med 25% fram till år 2000 räknat på 1980 års konsumtion som bas. Detta kräver konkreta och kraftfulla åtgärder.

Förutsättningar

I annan motion föreslår miljöpartiet bl.a. prishöjningar, åldersbegränsningar och spritransonering på försök under 3 år.

Många människor är starkt emot ransonering som medel för alkoholkonsumtionsbegränsning. Detta synsätt bottnar dels i ett allmänt avståndstagande från att införa ett förmynderi- och förbudssamhälle, men också från erfarenheter från motbokstiden, då det för många ansågs nödvändigt att köpa ut tilldelad ranson "innan den frös inne".

Dessutom anser man det felaktigt att ransonera konsumtionen för de 90% av befolkningen som "sköter sin konsumtion på ett bra sätt", när det är ett känt faktum att de 10% av svenskarna som har alkoholproblem står för 50% av den totala konsumtionen.

Många människor anser också att dessa 10% står för en stor del av den hembränning som förekommer i landet och misstänker då att denna kommer att öka om man gör alkoholen alltför svåråtkomlig för missbrukargruppen.

Ökar hembränningen, så kan man också befara att langningen ökar till framförallt ungdomar, varför i så fall åtgärder måste till för att begränsa denna risk.

Alternativ till alkoholoransonering

Mot. 1989/90
So249

Istället för ransonering anser vi att ett tillstånd för spritinköp – ett alkoholkort – bör införas. Kortet kan i storlek utformas som ett bankomatkort, men bör innehålla såväl magnetisk kod som foto och bör läsas av i kassan på Systembolaget, eller på restaurant via uppringd linje mot ett centralt register.

Alkoholkortet skall kunna lösas ut av den som fyllt 20 år och som enligt social- och polisregistren inte har drogproblem, eller är kriminellt belastad. I detta fall måste således sekretessbestämmelserna ändras. Länsstyrelserna kan vara utfärdande myndighet och man bör ta betalt för kortet, dess administration och registerunderhållet, så att man får full kostnadstäckning för verksamheten.

Kortinnehavare som fälls för nykterhetsbrott, droghantering, kriminalitet, eller liknande verksamhet bör fråntas sitt kort på kortare eller längre tid, eller för alltid – beroende på brottets, eller missbruksproblemets art – och kortidentiteten tas då bort i det centrala registret. Även vid langning av Systembolagsvaror till kortlös individ dras tillståndet in, liksom vid underlåtenhet att anmäla förlust av kortet. Restaurangerna bör få sitt serveringstillstånd indraget om man serverar starkare drycker än klass II till kortlösa individer.

För att en s.k. LOB skall gälla som indragningsorsak, så bör i rättsäkerhetens namn alkotest genomföras.

För att komma tillrätta med en eventuellt ökad hembränning i samband med införande av alkoholkort, eller ransonering, så bör en straffskärpning ske vid s.k. ”grov hembränning”, dvs. där mäske- eller råvarukvantiteterna, eller utrustningens beskaffenhet är sådan att det är uppenbart att det inte enbart handlar om hembränning för eget bruk.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att ta fram förslag till begränsning av alkoholkonsumtionen för utsatta individer genom införande av inköpstillstånd i enlighet med motionens intentioner,
2. att riksdagen begär att regeringen – under förutsättning av tillstyrkande av mom 1 – även låter utredningen se över sekretessbestämmelserna för att möjliggöra kontrollen för utfärdandet av tillstånd,
3. att riksdagen begär att regeringen snarast återkommer med förslag till lagtext om straffskärpning för s.k. grov hembränning enligt motionens intentioner.

Stockholm den 23 januari 1990

Mot. 1989/90

So249

Kent Lundgren (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Anita Stenberg (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Krister Skånberg (mp)